

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 30 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 3 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Še jedenkrat o slovenskem uradovanju pri sodnijah.

S slovenskega Štajerskega. [Izv. dop.]

Globoko rano vsekali je najvišji sodni dvor našemu narodu z naredbo v znanej kamniški afêri. Uže pred to naredbo ravnalo se je z našim jezikom pri sodnijah prav po mačehinsko, kajti rešitve slovenskih vlog bile so navadno v blaženi nemščini izdane, zdaj pa po tej naredbi, ki je prišla mnogim uradnikom jako ugodno, tepta se naš jezik pri sodnijah z nogami. Da, uže srečnim se smemo šteti, ako se v slovenščini pisana vloga sprejme. Čitati je bilo sicer, da je nadsodnija graška sprejela v slovenščini pisan rekurz, vložen pri kamniški sodnji. Iz tega bi bilo soditi, da hoče nadsodnija §. 13 občnega sodniškega reda za nas nekoliko bolj ugodno tolmačiti, nego navedena najvišja instanca. Toda nekateri nižje sodne gospodske bojé se slovenskih vlog, kakor peklenšček križa, in poslužujejo se zelo trudoljubivo izdane naredbe, baš tudi zato, da bi se s tem ravnanjem „zgoraj“ prikupili. In mej temi se močno odlikuje ljutomerska okrajna sodnija, katerej je na čelu g. Püringer. Ta gospod interpretira navedeni §. 13 na čuden način, kajti brzo po razglasu najvišje sodniške naredbe, odbil je, kakor je bilo v vašem cenjenem listu omenjeno, narodnemu odvetniku tri v naščini pisane vloge, izmed katerih jedna — mimogrede omenjeno — čaka rešitve pri najvišjem sodnem dvoru; jedna teh vlog je bila v nemščino prevedena, ne da bi bil prevod avtorizovan, torej prevod brez veljave, pa vendar je bila ta vloga ugodno rešena. Pozneje so bile ravno pri tej sodnji brez vsacega zadržka slovenske vloge sprejmane in so se tudi reševale, razumeva se, da

v nemščini. Danes zopet je dobil odvetnik slovensko tožbo vrneno s sledečim odlokom:

Diese gegen die vorschritt (?) des §. 13 a. g. o. in slovenischer sprache verfasste klage wird zurückgestellt.

Luttenberg am 2. Juli 1881.

Der k. k. bezirksrichter:

Püringer m. p.

Toliko let se borimo za pridobitev tiste veljave našemu jeziku v uradu, katero bi po zakonu imeti moral, zaman, naš jezik je iz c. kr. sodnij izbacen, kajti nekateri uradniki ne smatrajo narodovega jezika več deželnim jezikom! Le jedno prepričanje nas tu tolaži, prepričanje namreč, da iz naroda se jezik vendar iztebiti ne dá — vsem naredbam in ukazom vzlic!

Mnogo, mnogo prebil je čili slovenski narod. Koliko smrtnih udarcev se mu je zadalo: trpel je potrpežljivo, prepotrpežljivo, vedno še trpi in Bog sam vedi, kdaj bode konec njegovemu trpljenju. Obupati bi moral, ko bi mu ne dajala moči nadeja o bodočnosti, o tistej bodočnosti, katera bode tudi njega jedenkrat osvobodila „tujčeve pete“.

Našim poslancem pa zopet polagamo na srce, da naj se po vsej moči potezajo za pravice svojega naroda in v prvi vrsti za to, da se uže odpravi ta anomalija glede slovenskega uradovanja.

—c.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. julija.

Brzjavijo poročajo, da misli laški kralj Humbert našega cesarja in nemškega cesarja Viljema obiskati. Koliko je na tem resnice, se ne vé. A veliko veselje je izbudila ta vest v ustavovernih listih. Uže so zopet jeli sanjati o laško-nemško-avstrijske zvezi in zopet

pripovedovati o panslavizmu in strašiti pred njim. Mi pa se trdno nadajamo, da Avstrija ne bode storila tako nepremišljenega koraka, da bode uvidela, da jej te dve državi le zunanje prijateljstvo kažeti, da bi pozneje toliko laglje kos za kosom odtrgali od nje. Kaj imajo pač pomeniti zadnji nemiri v Spletu in naših ustavovercev klicanje Bismarka na pomoč?

Dne 17. t. m. sklicali so **ustavoverci** v Kremži shod malh obrtnikov. Dolgo časa prej so uže razglasili po časnikih ta shod, pošiljali povabila po vseh krajih cesarstva, da bi prišlo več udeležencev, se ve da, njihovih pristašev. To zborovanje hoteli so zopet več ali menj vporabiti, da bi hujskali proti vladi in kazali, da taka vlada ne more dalje obstati. Ti metadorji niso se mogli zdržati, da bi zopet ne govorili o praških izgrediv na tem zborovanju. Dr. Dinstl je vstal in v nemški svojej modrosti govoril: „Naša srca še trepečejo srda radi sramotnih izgrediv proti Nemcem v Pragi. V takem času je potrebno, v zboru nemških mož, izreči željo, da bi nemški poslanci složni bili in da bi trdno in ne ustrašljivo stali za pravice Nemcev v Avstriji“. Na otročje tako zdihovanje se pač ne more odgovoriti resna beseda. Dokazano je, da se je praških igredov udeležilo le par vročih glav in da so te uže dobile za to plačilo. O nevarnosti Nemcev v Pragi nihče, naj si je še tako budalast, ne veruje. Gospoda ta pa vendar še trdi v svet: Nemci so v nevarnosti v Pragi, Bismark reši nas! — Dalje se je pri tem zborovanju govorilo o zboljšanju malega obrta. S tem bi se vsakdo gotovo zlagal. A gospoda ta je malo govorila o zboljšanju, zabavljala je le zdanjej vladi, da v dveh dolzih letih nij nič storila za male obrtnike. Pomislili pa niso govorniki, da je njihova stranka imela toliko let vladarstvo v rokah in nič družega nij storila kot polnila — si žepe.

„Teško leži roka državnega pravdnika na nas!“ ječi „W. Allg. Ztg.“ povodom konfiskacij. In za njo vpije celi ustavoverni tabor: „Mi ne moremo več pisati, konfiscirajo nas“. Gotovo

Listek.

Slučajno!

Preteklo je uže nekoliko mesecev, kar sem slučajno zašel v národen ali — neroden slovensk trg. Ker me je „slučaj“ v trg pripeljal, hotel je tudi „slučaj“, da sva se slučajno sešla s prijateljem; in niti sedaj naji „slučaj“ nij hotel zapustiti, kajti nobeden izmed naji slučajno nij še večerjal. Nu, ker se naji je slučaj držal, kakor bolha ženske, spremil naji je tudi v národno gostilno. V tej gostilni (moj znanec mi je rekel, da je národna, pa se je najbrž zmotil v náglasu) nama je pa „slučaj“ nagajal, kajti slučajno niso imeli za naji nič večerje pripravljene. Imeli pa so v tej neslučajnej gostilni slučajno veliko gostov, kateri pa so vsi, morda tudi slučajno, — nemški govorili.

Dočim so nama pripravljali neslučajno, pa slučajno jako „slano“ večerjo, zvedela sva od nemški govorečih gostov, da namerava tamnošnje društvo „prostovoljna požarna straža“ — pardon: „Feuerwehr“, tist večer napraviti bakljado na kolodvoru nekeje jako visokeje osobi, katera se bode slučajno po železnici mimo peljala. Ker bi bila midva s prijateljem rada videla to bakljado, rekel sem natakari, naj hiti z večerjo. Nu in res! Komaj poldruga ura je minola in uže je stala slučajno pred nama večerja, katere pa žalibože slučajno niti pokušila njsva; kajti tist hip, ko sva zagledala pred soboj večerjo, slišiva tudi zunaj nek hrup, kateri je baje pomenil, da se je bakljada pričela. Kaj nama je bilo sedaj storiti? Ali popustiti večerjo, ali pa ne videti bakljade. Gotovo bi se bila odločila za drugo, ko bi nama bilo šlo samo za bakljado; pa, kar naju je bolj sililo, nego bakljada, bilo je to, da sva

se imela slučajno ravno z onim vlakom odpeljati, ki so ga šli čakati bakljadarji. Torej, hočeš — nočeš, moraš! In morala sva s prijateljem pustiti, pa jako drago plačati neslučajno večerjo ter slučajno z lačnima trebuhoma iti iz nerodne gostilne.

Ko sva precej nevoljna stopila na cesto, vedela sva takoj, kaj je pomenilo ono čudno ropotanje, kakeršno se navadno sliši, kadar se napravlja huda ura. Tisto bobnenje in gromenje je namreč prouzročila godba, ki je spremljala korakajoče baklienosece, požarne stražnike, ali katero so prav za prav spremljali le ti. Dovolite mi, da vam ta prizor nekoliko opišem in pri tem vsaj nekoliko pozabim na jako drago, pa „lačno“ večerjo.

Prvi za godbo korakal je elegantno opravljen mož v „na pol zlatej“ uniformi (kakor se je izrazil poleg stoječ kmet) s svetlo čelado na glavi, nad katero je vihralo spreminjajoče se

nij nihče bolj vnet za tiskovno svobodo, kakor avtonomisti, saj statistika kaže, koliko žrtev je uže ta stranka morala žrtvovati konfiskacijam. Ustavoverna stranka ustvarila je te tiskovne zakone in zdaj nij z njimi zadovoljna, a konstatirati se mora, da je tudi ta gospoda jela uvidevati, kake sadove prinašajo glasoviti njeni zakoni.

Ministerski predsednik **Tisa** govoril je v S. St. György pred svojimi volilci in jim razvijal svoje misli o pokriti deficita. O narodnostnem vprašanju se je Tisa tako le izrazil: „Za presto državo se ne spodobi in tudi danes ni mogoče, ni potrebno, da bi tiste magjarisirali, ki niso rojeni Ogri. A od vsacega posameznika se more in se bode terjalo, da je vsak, ki živi v Ogrskeji uživa je popolno svobodo v rabi njegovega materinega jezika, zvest državljani ogrske države in ne dela proti njenim interesom.“

Vnanje države.

Mej **Petrogradom** in Rimom se vršijo dogovarjanja in nadejati se je, da bodo ta dogovarjanja imela zaželen uspeh in sicer še pred kronanjem Aleksandrovim, namreč meseca septembra.

Iz **Belgrada** se poroča, da je knez sankcioniral sklep skupščine, da se vzeme na posodo 6 milijonov dinarjev za nakup 100.000 pušk. To posojilo z obrestmi vred se bode poravnalo z izvanrednimi davki.

O **bolgarskih** razmerah piše „Daily News“: „Knez Aleksander bolgarski je nevedno zbornico s pomočjo nevestnih nasilstev in z goljufijo uporabil, da je ustavo, na katero je prisegel, odstranil in se za absolutnega vladarja v Bolgariji postavil. Mi ne moremo reči, da bi bilo dobro za bolgarski narod, če bi se sprl s takim vladarjem. Ne bilo bi možno zapupati mu. Čim prej gre knez iz Bolgarije, tem bolj je. Čim hitreje se Bolgarija osvobodi kneza in se združi z vzhodno Rumelijo, tem ugodnejša bode zanjo nada, da se bode mogla prištevati z Grško in Rumunijo homogenim in samim sebe vladajočim državam.“

Po dolgem in vročem boji v **Tuneziji** se je Francozom vendar posrečilo, zasesti Sfaks. S to zmago pa nij še nikakor končano bojevanje, mnogo bode še teklo krvi, predno se udade uporniki. Bu Amema se umejo Francozom spretno umikati in kadar se spuste z njim v boj, vsekdar jim pade nekaj vojakov.

Zdravje predsednika Zjedinjenih držav **Garfielda** je vedno bolje.

Dopisi.

Iz **Celja** 15. julija. [Izv. dop.] Rakušev Familienblatt, tudi „Cillier Zeitung“ imenovan, besno okolo sebe grize, odkar je začela v Mariboru poštena, izvrstno uredovana „Sülssteirische Post“ izhajati in plitvo hujskajoče rovanje „Celjanke“ s prav dobrim uspehom pobijati. Kajti ne le, da je svoj kredit pri

ljudstvu popolnem izgubila, čujem, da kopni še tisto malo število naročnikov, katero je imela, ker velika večina prebivalcev od gnjusa hrbet obrača takemu smradljivemu novinarskemu paskilu.

Naj malo narišem trifolij, kateri ta škandalozni listič piše. Prvi je Muki Rakuš, tiskar, človek brez izobraženja, kateremu bi treba bilo, da vedno prebira „Knigge's Umgang mit Menschen“, kajti on se v družbah tako vede, da je joj. Zaradi njegove prenapetosti in robatosti se ga Celjanje v obče ogibljejo. Preostro se reva pač ne sme soditi, ker njegovi možjani res niso razviti kakor pri družih ljudeh.

Njegov adjutant je znani Maks Besozz. Vredno ga vidiš z Rakušem hoditi in pomenkovati se z njim, kak nesramen ali neumen članek bode „Cillier Zeitung“ poklonila svojim malobrojnim bralcem. Ta zadušeni študent Besozz živi uže dalje časa kar od škandala; njem niti naj tajnejše obiteljske stvari niso svete. Uže več let je tega, kar je iz nekega domačega škandala, ki se je zgodil tukaj v družini penzioniranega višjega častnika, naredil neko prav slabo igro in jo na oder celjskega gledišča spravil! Celo mesto je tačas obsodilo to grdo početje. Potem se je to človeče po svetu klatilo in ker je Rakuš za svoj umazani listič iskal „žurnalista“, ki bi njemu najbolj škandalozno pisati pomagal, najel je tega komendijanta.

Tretji „im Bunde“ je dr. Klančnik, advokat skoraj brez klijentov, — zakaj brez klijentov, to bi utegnil morda razjasniti kateri, ki mu je uže kedaj v kremplje prišel. Po rojstvu Slovenec, je zdaj hud „velikogerman“; njegova zagrizenost vidi se uže z obraza; sicer pa niti on, akoravno je dolgo časa po šolah hlače trgal, ne slovi zaradi izredne učenosti. Včas hoče pesek v oči metati in se kot „Kunigund“, „.....s“ itd. v svojih člankih podpisuje, ali ptiček se kmalu na perji spozna, kajti tako zagrizeno in renegatsko-zlobno more blesti le on.

Zdaj bi si morali ogledati Rakuševega hausžurnala „Original-korrespondente“ in „Original-Berichterstatte“, ki so se n. pr. nekaj, dokler je bil še čas za to, v Litijo vozili Vestenecku slavo pet in potem poročali, kake „kernige“ govore so imeli in slišali! Po nemškem pregovoru „gleich und gleich gesellt sich gerne“, morate vedeti, kakega duha so bili ti možiči! Več o njih morebiti drugokrat.

In ta svojat hoče Celje razdvojiti, hoče

miroljubno celjsko meščanstvo s tudi miroljubno okolico v nasprotje spraviti! Le delajte tako naprej, ne bode dolgo, pa se vas bodo vsi someščanje popolnem naveličali in sprevideli, da hočete za lastno korist in zlobnost ljudi dražiti. Koliko imate uže zdaj pravih prijateljev tukaj, to uže sami veste. Nij se čuditi, da Celjanje v vsakem oziru jednostransko in ščuvarsko pisavo „Cillier Zeitunge“ odločno obsojajo, kajti neumna surovost, podla škandaloznost in plitva zagrizenost ureduje in piše ta list le za se, nikakor pa v smislu miroljubnega celjskega meščanstva, katero je vse-skozi protivno neprestanemu temu hujskanju brezvestnih vragov.

Iz **Dolja** 17. julija. [Izv. dop.] (Nekaj v spomin.) Marsikdo izmed č. g. bralcev „Slovenskega Naroda“ ve še spominati se na dopise in poslanice od tod in iz Borovnice tikajoče se necega grabna. Ve se pa tudi spominati, ako je pazno bral, da so bili iz Borovnice dopisi polni strastnega sovraštva do mene, in to zakaj? Odgovor je lehak; iz slavo-hlepnosti! Kajti čakal je dopisnik name, kakor hijena na žrtev! Čakal je, kdaj dobode priliko me pred svetom napasti, in evo — dobil jo je pri imenovanem grabnu, udaril na veliki zvon in trdil: „da vodo v kreber silim!“ —

Nij danes moj namen, spuščati se spet s tem dopisnikom v daljšo polemiko, danes hočem le svetu objaviti, da laž, koju je dopisnik mej svet poslal po poslanici v „Slovenskemu Narodu“ šte. 125. l. l.: „da vodo v kreber silim“, je imela kratko življenje! Zdaj, ko inženirji natanko vse močvirje nivelirajo, skrbel sem, da sem zvedel strmec vodá povsodi tukaj, posebno pa tam, koder bi bil imel biti izpeljan ta graben, in zvedel sem tole: Graben, ali voda po grabnu, imela bi v daljavi blizu 3 klm., po tistem, kakor sem jaz predlagal, strmca 2.1 m. in to skoraj popolnem v ravnej črti! Po starem grabnu, za katerega je dopisnik s svojimi 95 % tukajšnjega prebivalstva pa je le 1.3 m. strmca in to vse po zvitem in kljukastem teku, ki mnogo preseza dolžino prej imenovanega namerovanega grabna! Da po ovinkih voda dosti kasneje odteka, tega mi menda nij treba navajati; da je voda v veliko škodo poljedelstvu, ako jo je preveč, to ve vsakdo, le dopisnik v svojej slepi strasti se svojimi 95 % tukajšnjega občinstva tega ne ve, da voda v preobilnej meri ves pridelek po močvirji vniči. Omeniti moram pa, da dopisnik preveč % sebi pripisuje

ptičje perje, katero je morda slučajno moža izdajalo, da tudi on spreminja svojo politično barvo. To je bil mislim, „general“ požarne straže. Za njim korakalo je s čudnim korakom kakih šestdeset uniformiranih mož; če pravim „mož“, morate to razumeti tako, da imam v mislih ljudi moškega spola. Mej vrstami teh „mož“ videla se je tu pa tam svitla čelada, kar je značilo, da je požarna straža za vsak slučaj dobro preskrbljena s „častniki“.

V bolj počasnem, nego prehitrem taktu pomikala se je precej dolga vrsta naprej, tako da sva jo midva, akoprav lačna, vendar lahko dohajala; le to se nama je sitno zdelo, da nijsva nič slišala godbe, katera je menda jako fino, pa primerno še bolj tiho svirala.

Ko smo prišli počasi napredovaje na polpota do kolodvora, kateri je oddaljen dobre četrt ure od trga, došel je slučajno baklado fijakar, pa ne peš, nego s konjem, kateremu se je moral spreved na zahtevanje hoté ali ne-

hoté ogniti s poti, da je mogel voz naprej. Tu se nama je ponudila prilika, opazovati požarne straže izvežbanost in točnost, umetnosti, ki sta gotovo najprimernejši in najpotrebnejši članom tacih društev.

Najprej so, se ve da, zapazili voz vzadaj gredoči društveni častniki, ki so začeli takoj komandirati v sledečem redu: Najprej zakričal je zadnji, potem predzadnji itd. Najlaže si to predstaviš, častiti bralec, ako vržeš kamen v vodo in potem gledaš, kako se od mesta, kjer je kamen v vodo padel, širijo krogi na vse strani. Nekateri so komandirali italijanski, drugi, in teh je bila večina, nemški. Toda, kdor nij videl voza, bi ne bil vedel, kaj hoté komandant, ko bi bil poslušal cel dan in celo noč. Bakljadarji so bili vsi zmešani, nekateri so okolo sebe mahali z bakljami, da bi jih ugasnili, drugi so se ozirali nazaj proti trgu, če gori; a pri vsem tem pomikali so se vedno v istem taktu naprej, premda so uže vsi čast-

niki, najmenj trikrat vsak, zaupili svoj komando. Doba „splošne“ komande trajala je najmenj pet minut.

„Gaens boeck!“, zakričal je sedaj samo jeden izmed častnikov, katerega so, kolikor toliko vsi slišali. In na to povelje naredili so bakljari: „kolikor mož, toliko vrst“! Končala se je aféra sè strašno babilonsko zmešnjavo, kakor sva jaz in moj prijatelj pričakovala takoj s početka, spoznavši častnikov izvrstno sposobnost za razumno jednotno velevanje. Zahvaliti se ima požarna straža, ne izurjenosti svojih častnikov, nego previdnemu fijakarju in njegovemu pametnemu konju, da nij bil povožen nobeden izmed njenih družabnikov. Tu se je pokazalo, kako potreben je požarnim stražam na Slovenskem — — nemški komando.

Predno so gospodje častniki spravili svojo vojsko nazaj v red, preteklo je zopet precej časa in baklje — so skoraj pogorele! Zato

in danes le rečem: vederemo! Toliko zdelo se mi je potrebno svetu za zdaj naznaniti, da se zve, kaj je pravo. Janez Borštnik.

Iz spodnje Šiške 19. jul. [Izv. dop.] (Slavnostna beseda.) Svečanost na slavo svetima bratoma Cirilu in Metodu zaključila je zadnjo nedeljo popoldanska beseda pri g. Andreju Vodniku.

Povoljno se je izvršil program. Pevska zbor sta srečno rešila svojo nalogo in tako tudi igralci igro: „Sam ne vé, kaj hoče“. Občinstvo zelo zanimal je govor g. dr. Ivana Tavčarja. Tako lepo je odlični govornik razvil misel: da nij primernejšega kraja za proslavo svetih bratov kakor Šiška, rojstni kraj Valentina Vodnika, ki je nekako soroden naslednik onima, kot apostol za vzbujanje in razvoj slovanske narodne zavesti in slovenskega pismenstva.

Godba c. kr. pešpolka veliki knez Mihajl svirala je, deloma pod vodstvom kapelnika g. Czerny-ja, po želji društva, večinoma slovenske in slovanske pesni, kar je g. Drenik v končnem nagovoru pohvalno omenil. Prijazni slavnostni prostor je bil lično okinčan z zelenjem in zastavami. Hišni gospodar g. Andrej Vodnik pa je požrtvovalno priredil na vrtu in dvorišču za obilo gostov in preskrbel zlasti tako izredno dobro jed in pijačo, da mu gre iskrena zahvala.

Z Dunaja 3. julija. [Izv. dop. *] (Odgovor dopisu z Dunaja v „Slovenskem Narodu“ števil. 142.) Na prvem mestu prosimo, naj nam čestiti „Slovenskega Naroda“ čitatelji ne bodo hudi, da jim kratimo dražega prostora s tacimi stvarmi. To je nam samim najbolj neprijetno in zoperno. Če pa pomislimo, da je dijaško početje na vseučiliščih morda vendar-le kacega pomena za narod, potem tudi nij napačno, da se stališči dveh slovenskih društev na Dunaji javno označita in jedenkrat za vselej razjasnita. In če bi tudi tega ne bilo, mi nikakor molčati ne moremo in ne smemo! Saj se v ónem dopisu s prstom kaže na nas: glejte! „prirojen razkolništvu, bode tudi star sejäl razpor!“ In gospoda, pošten človek vse laže pretrpi, nego očitjanje, da stavi svojega naroda napredovanju zapreke! To slednje naj nas pa tudi opravičuje, če smo v prvih trenutkih svojega osupnenja malo bolj rézko napisali svojo obrambo!

Uvod onemu dopisu prehajamo. Da je g. dopisniku samo do stvari, to verujemo, da

*) Ker je ta dopis zelo obširen in torej dosti prostora potrebuje, zato smo ga morali odložiti z ozirom na nujnejše stvari. Ur.

jo zdaj bakljadarji, kar najbolj hitro morejo, urežejo proti kolodvoru.

Tu je zopet nesreča! Prišli so slučajno — prezgodaj. Vlak je imel priti še le čez deset minut, ker se je bil slučajno na prednji postaji zakasnil. Mej potem pa so uže baklje nekaterim pogorele deloma, nekaterim pa popolnem, zato začeli so prvi, ki so jih še kaj imeli, strašansko mahati okrog sebe in gasiti baklje, da bi se jim ne zgodilo, kakor nekdanj evangeljskim devicam.

Pa še nij bil konec nesreč!

Ravno so pogasili baklje, kar prižvižga vlak. Sprejeli so potujočega visocega gospoda v — temi!

Sedaj, ravno sedaj, imeli smo videti, kako bode „general“ v „na pol zlatej“ uniformi igral svojo rolo. In sedaj, slučajno ravno sedaj, nijso gorele baklje!

Ti vražji slučaj!

X. V. . . .

je pa objektivnosti časi tudi toliko, da iz nje nikari videti nij resnice, to tudi vémo. Tega bi si pa ne mislili, da g. dopisnik, „v najožjej dotiki s članovi „slovenskega literarnega društva“ ter „znan z željami marsikaterega izmed njih, naj se „slovensko literarno društvo“ združi s „Slovenijo“ itd.“, da ta g. dopisnik néma ali vsaj doslé nij imel poguma, razodeti svojih mislij njim, s katerimi je v „najožjej dotiki“, da se nij obrnil naravnost do odbora „slovenskega literarnega društva“, kjer bi se mu bilo tudi naravnost odgovorilo. Čemu hoditi po okoliših, čemu iz dunajskega predmestja — recimo — „Josefstadt“ čez Ljubljano v dunajsko predmestje „Landstrasse“? To se pravi: tiho kamenja v ruto pa od zadaj —! In to gotovo nij pošteno! Morda pa delamo gosp. dopisniku krivico, morda je odkril svoje želje temu ali ónemu naših udov. (Da odbor kot tak doslé nij vedel zanj, to tú izpovemo). Če se je pa res razgovarjal z našimi udi o tej zadevi, potem je moral od vsacega posameznega izvedeti óno mnenje, katero so vsi udje (razven jednega, ki je tajnik „Slovenije“) v zadnji seji „literarnega društva“ dne 28. maja vsled oficijalnega vprašanja prvosednikovega izrekli, namreč: „da „slovensko literarno društvo“ se nikakor ne sme spremeniti v „odsek“ „Slovenije“ in združiti se tako z njo“; tako je tudi jasno odgovoril ón naš ud, na čegar izjavo v predzadnji naši seji se g. dopisnik sklicuje. Ta izjava pa se je samovoljno spremenila, predno je po ovinkih oškrnjévana dobro došla g. dopisniku. Iz tega pa brez dvombe sledi, da g. dopisniku, naj kakorkoli trdi, želje marsikaterega naših udov znane nijso, bodi da se z njimi prav nič razgovarjal nij, bodi da jih nij razumeti hotel. V prvem slučaju bi bilo primerno in dostojno, povedati svojo misel udom „slovenskega literarnega društva“ v obraz. Tedaj bi se prevéril, da mi udje svojega prepričanja ne pustimo, ker je imamo za najboljše, dokler se nam ne pokaže drugo uméstnejše in g. dopisnik — v svesti si, da društveniki delajo društvo in da posebe mi moremo zagovarjati svoje prepričanje, — moral bi mirne vesti opustiti vsako tako polemiko, ki nema pričakovati nobenega dobrega uspeha! Če pa g. dopisnik udov razumeti nij hotel in je pisal svoj dopis, reklo bi se to: brez premisleka z glavo ob zid tleči, ko bi dobro premišljen, ne kaj časten namen ne tičal za tacim početjem. Vsakako pa taki javni dopisi pač nijso pripravi, človeku posebno veselje do „sloge“ (če bi sloge ne bilo) buditi!

Vender naša želja se ima spolniti. „Ne samo nekako, ampak naravnost zoper „Slovenijo“ je osnovano „slovensko literarno društvo“, to jasno priča njega porod“ — tako piše g. dopisnik, mi pa zdušno pričakujemo — jasnih in logičnih dokazov. Nič tega! Zopet se nam pride s tistim samo na sebi žalostnim argumentom, s tisto različno pripovedano povestjo, da „literarno društvo“, bilo bi jedino plod osebnih mrženj, ali — da se jim lepše glasi — plod sovraštva do „Slovenije“. Taki „dokazi“ pa — tudi po dokazovanji g. dopisnika — do sedaj nijso čisto nič družega povedali, kakor da se je „slovensko literarno društvo“ porodilo v težkem času. Če je glavni našega društva ustanovitelj kdaj „Sloveniji“ na česti škodoval, to iskreno obžalujemo in ga obsojamo, a zagovarja naj se sam; da bi bil pa kdaj kot ustanovitelj nekdanji prvosednik in sedanji ud „slovenskega literarnega društva“ nasprotoval „Sloveniji“, tega ne najdemo

nikjer zapisanega. Nikdar nijsmo čuli iz ust njegovih besede, v kateri bi kazal svojo nevoljo na „Slovenijo“ kot tako in on sam pravi, da „literarnega društva“ nij osnoval iz slabih namér proti „Sloveniji“. V obisti sezati mu, nijsmo tako predrzni! Da bi se pa ravno iz ónih homatij moglo to sklepati, kar g. dopisnik brez vse logične zveze stori, za to bi ne stavili svoje glave! Iz zanesljivega vira namreč vémo, da je glavni osnoveatelj „slovenskega literarnega društva“ uže dve leti pred ónimi zmešnjavami in sicer celo kot prvosednik „Slovenije“ vsled prigovarjanja veleč. gospoda Stritarja prav živo mislil na društvo, kakeršno imamo sedaj. Potreba tacega literarnega semenišča kazala se je seosebno živo, ko se je v „Sloveniji“ jela v prvi vrsti in skoro jedino gojiti zabava in narodni čut — brez predavanj. (G. dopisnik vsaj gotovo še pomni, da se je tiste dni ločilo 8 najboljših pevcev za nekaj časa iz „Slovenije“, ker so hoteli imeti prvosednika — pevca!) In jeseni l. 1878 je došlo nekaj več gospodov na vseučilišče, ki so sicer udje „Slovenije“, poleg tega želeli še posebno urediti se v spisovanji in sicer ne „za kratek čas“ ampak zaradi spisovanja samega, zaradi slovesnosti same. Tako se je glavnemu snovatelju nabralo primerno številce in „slovensko literarno društvo na Dunaji“ se je porodilo. Ker je naše društvo nastalo tik za ónimi prepiri v „Sloveniji“, — v katerih pa je, mimogrede omenjamo, šlo bolj za osebo nego za načela — in je bil vá-nje zapleten našega društva glavni osnoveatelj, more se pač kaj sumiti, a predno se to izgovori, je vendarle pomisliti, da se je „literarno društvo“ uže dokaj preje snovalo, da se je posebno v tistih dneh pokazala potreba zasebne šole in da so v njeno ustanovitev odločno pripomogli omenjeni ravno tedaj na novo došli abiturijenti. Ta fakta so vsaj tudi konkludentna, da naše društvo nij nastalo iz „samega“ nasprotovanja. Sumniči se lahko in „kdor išče, ta najde“ velja tudi tukaj, seosebno če se kaj primernega išče! Nu pa, g. dopisnik nam postavi priče: sami udje „slovenskega literarnega društva“ trdijo, da društvo je osnovano proti „Sloveniji“! To pa je zopet g. dopisnika gola domisljija! V zgorej omenjeni seji „slovenskega literarnega društva“ se je k oficijalnemu vprašanju odgovorilo, da nihče navzočih udov (bili so navzočni vsi, kar jih biva na Dunaji, razen jednega) ne trdi in nihče ne da svojega imena, češ, „slovensko literarno društvo“ je osnovano proti „Sloveniji“. Ali g. dopisnik ima še družih prič — udov „Slovenije“. (Ne vémo, zakaj da se to loči, kakor da bi si bili društvi zares nasprotni! Nu da, g. dopisnika princip!) Recimo, da bi ti gospodje mogli boljše utemeljiti svojo trditev ko pa g. dopisnik in bi mogli torej pričati, — mi jim postavimo svojih prič in glejte g. dopisnik, pravica ne da ni vašim ni našim pričam prisege in mi ostajemo zopet pri samem sumnjičenju, s katerim pa nikamor ne moremo! — Kaj pa to: „Celó jeden gospodov osnoveatelj zatrdil mi je, da se je „slovensko literarno društvo“ osnovalo naravnost zoper „Slovenijo“. Ne tajimo, da se to kaj zapeljivo glasi: osnoveatelj sam uže vé, kaj dela! Mi sicer temu gospodu ne vemo imena, vemo pa, da nij naš ud več. In tudi tega smo prepričani, da ón gospod ne bo trdil, a ne bi dokazal, češ, „slovensko literarno društvo“ je osnovano proti „Sloveniji“ — ampak dejal bo: jaz sem snoval društvo proti „Sloveniji“. To mu bodi prosto!

Ali vendar pa tu odločno postavimo svoje pre-
pričanje, da neokreten je ón gospod, neokretni
in malo diplomatični so vsi, ki bi društvo
snovali proti „Sloveniji“, pa so je postavili na
tako podlogo in dali mu taka pravila, po ka-
terih „Sloveniji“ nasprotovati celò ne more in
ne smé.

In s tem popustimo za nekaj časa g. do-
pisnika „dokaze“ ter se podamo sami na pot
dokazovanja. Do tega nam bodi, da se neljuba
zadeva skorej poravná in pa da slovenski svet
sodi tako, kakor je prav! Da „slovensko lite-
rarno društvo“ nij osnovano proti „Sloveniji“:
to naj dokažemo in sicer ne z nezapriseženimi
pričami, ampak z resničnimi fakti!

(Dalje prih.)

Petindvajsetletnica ljubljanskega obrnega pomožnega društva.

Slovesno sv. mašo z zahvalno pesnijo na
konci je v nunskej cerkvi ob 9. uri zjutraj
opravil prečast. g. prošt dr. Jarec z asistenco.
Razen družabnikov in društvenega vodstva se
je božje službe udeležilo mnogo pobožnega
ljudstva.

O 1/2 2. uri popoldné se je začel slav-
nostni banket v Tavčarjevem hotelu „Evropa“.
V velikej pritličnej, jako okusno ozaljšanej
dvorani sta bili pogrnjeni dve vrsti miz za
družabnike, na konci pa počez miza za po-
vabljenе goste, mej katerimi je prvo mesto
zavzimal mestni župan g. Laschan; poleg
njega sta sedela g. prošt dr. Jarec in vladni
sovetnik g. grof Chorinsky. Dalje so bili
navzočni predsednik trgovinske zbornice g. Ku-
šar, gospodje državni poslanci dr. Vošnjak,
Klun, dr. Poklukar, deželni poslanci Po-
točnik, dr. Zarnik, Grasselli, mestni
odbornik dr. Bleiweis, gospoda duhovna
Gnezda in Flis, društveni pravni konsulent
dr. Mošé, trgovinske zbornice tajnik g. Mur-
nik, dr. Papež, dr. Staré itd.

Akopram je bila silna vročina v dvorani,
je vendar nad mnogobrojno družbo vladala ne-
kaka vesela živahnost, katero je prijetno po-
speševala vojaška godba, ki je svirala jako
trudoljubivo. Navdušenju pa se je umaknila
dobrovoljna radost, ko se je vzdignil trgovin-
ske zbornice predsednik g. Kušar in z gladko
slovensko besedo napil Nj. veličanstvu presvit-
lemu našemu cesarju. Godba je intonirala
cesarsko pesen in trikratni burni slava klici so
pretresali zidovje. Takoj potem poprime besedo
društveni načelnik g. Horak in napije vele-
čestitemu g. dež. predsedniku Winklerju, ki
je bil po opravih zadržan osobno prisostvovati
slavnostnemu obedu in se je pismeno oprostil
zaradi tega. S trikratnim srčnim živio je pri-
trjevalo društvo zdravici na visoko spoštova-
nega načelnika kranjske deželne vlade. G. Pa-
kič, upravni odbornik pomožnega društva, je
pozdravil društva ustanovitelja in načelnika
mu skozi 25 let, Janeza N. Horaka; G. Frei-
berger, čestitljivi blizu osemdesetletni sta-
rina društva in tudi upravni odbornik njegov,
pa je s prisrčnimi besedami gospodu Horaku
v imenu družabnikov izročil krasno srebrno
kupo na srebrnem podstalu, na katerem so
vrezana imena vseh zdanjih upravnih odborni-
kov. Na kupi pa so trije napisi, katerih
prvi se glasi: „Gospodu Jan. Nep. Horaku,
načelniku podpornega obrtnega društva v
priznanje njegovih zaslug ob 25letnom ob-
stanku tega društva poklonili društveniki v
Ljubljani 17. julija 1881“. Drugi napis isto
pravi z nemškimi besedami. Tretji napis se

glasi: „Kjer brat bratu roko pruži, ondi rod
in dom ne tuži.“ „In der Vereinigung ruht
wahre Kraft.“ — Od dveh strani se je g. Ho-
raku čestitalo o tem odlikovanji, on pa se je
z ginenimi besedami zahvalil za izkazano mu
čast in dejal, da zaslug za društvo je jed-
nako deležen ves upravni svet; napil je
vsem upravnim odbornikom in posebno še
starešini g. Freiburgerju. G. Laschan je kot
župan, ki zastopa tudi mali obrt, nazdravljal
celemu toliko koristnemu in blagodejnemu dru-
stvu, katero je iz malega početka vspelo na
tako častno stopinjo. Potem je g. Bradaška
društveni zapisnikar prečital daljši pismen po-
zdrav dr. Bleiweisa očeta, kateremu vročina
nij dopuščala priti v slavnostno skupščino, ki je
verno poslušala našega prvaka besede in njim
čvrsto pritrla. Obrtno pomožno društvo v
Novem mestu je telegrafično čestitalo skup-
ščini o 25 letnici; pozneje je poslala tele-
grafičen pozdrav tudi čitalnica mariborska, ki
je obhajala svojo dvajsetletnico.

(Konec prih.)

Domače stvari.

— (Nadvojvoda Karola Ludovika)
je čakalo dné 19. t. m. pri njegovem odhodu
ob 10. uri zvečer na kolodvoru veliko občinstva
in se mu spoštljivo poklanjalo in ga pozdrav-
ljalo.

— (Letno poročilo c. kr. gimna-
zija ljubljanskega) ima na čelu spis:
Anastasijs Grün's „Schutt“. Von Prof. A.
Zeehe. Statistična tabela kaže, da je bilo za-
četkom šolskega leta 625 rednih učencev in
3 privatisti, koncem leta pa 591 rednih in 4
privatisti. Po narodnosti je bilo 453 Slove-
cev, 132 Nemcev, 1 Hrvat, 4 Čehi, 1 Ita-
lijčan, 1 Anglež. (Po domovini je 529 učencev
iz Kranjske, 52 iz družih cislajtanskih dežel in
14 iz inozemstva). Po veri so vsi rimsko-ka-
toliki. Napredek je bil ugoden: Z odliko je
izvršilo 74 učencev, 379 dobro, 52 jih ima
preskušnjo, 56 drugi red, 28 tretji red in 2
sta neizprašana. Izmej 21 učencev VIII. raz-
reda, ki so prestali zrelostni izpit, se je ogle-
silo: 7 za teologijo, 9 za pravoslovje, 1 za
medicino, 3 za filozofijo, 1 za ekonomijo. Pro-
fesorjev je bilo 21.

Razne vesti.

* (Nesreča v cerkvi.) Dne 5. julija
se je v neke cerkvi v Meksiki udrla mej božjo
službo streha; trideset osob je našlo smrt. Ta
nesreča pa se je tako pouzročila. Cerkev so
popravljali in delavci so delali na strehi. Je-
den izmej njih pa pade s strehe in to je druge
preplašilo, da so urno hoteli s strehe; to pa
je bilo uzrok, da je se je streha pretresla in
vdrla. Dvajset delavcev je mrtvih, več pa
smrtno ranjenih.

* (Iz obupnosti se usmrtil.) Iz
Kasene se poroča: V letu 1861 bil je Quarli
radi ropa obsojen v dvajsetletni zapor. Doma
pustil je mlado ženo in jedno dete, staro osem
mesecev. Mož obnašal se je v zaporu jako
dobro in prihranil znatno svoto denarja in dné
1. junija vrnil se je vesel domov. Žena nje-
gova gledala ga je začudjena, a kmalu potem
mu bladnokrvno izjavila, da se je mej tem
časom poročila z drugim možem. Pogum mo-
žev, da si je bil trden bil je s tem uničen;
kaznjenec opotekal se je iz hiše; do večera
sedel je na kamenu pred svojo hišo in jo milo
ogledaval, po noči pa se je obesil na pragu.

* (Starost slavnih mož.) Tasso je
živel 51 let, Virgil 52, Shakespeare 52, Mo-
liere 53, Dante 56, Ovid 57, Korac 57, Ra-
cine 57, Lavater 60, Fenelon 63, Aristotel 63,
Milton 66, Rousseau 66, Cervantes 69, Pe-
trarca 70, Linné 71, Reaumur 75, Thucydides

79, Kant 80, Plato 81, Voltaire 85, Safokles
90, Michel Angelo 96, Tizian 96, Fontanelle
100 let.

* (Izzselilo) se v prvih treh mesecih
letošnjega leta iz Evrope 24.635 osob. Odpe-
ljali so se v Ameriko, Brazilijo, Avstralijo in
na druge otoke.

Umrli so v Ljubljani:

18. julija: Gerzabek Makso, upokojeni inženir,
75 let, Nova ulica št. 5, za marazmom.

V deželnej bolnici:

16. julija: Janez Verbič, čevljar, 24 let, za je-
tiko. — Albina Eržen, pekova žena, 53 let, za blaz-
nostjo.

18. julija: Barbara Škrjanec, gostija, 28 let, za
slabostjo.

Dunajska borza 19. julija

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gld.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	„	50	„
Zlata renta	93	„	75	„
1860 drž. posojilo	133	„	50	„
Akcije narodne banke	832	„	„	„
Kreditne akcije	366	„	50	„
London	117	„	30	„
Srebro	„	„	„	„
Napol.	9	„	30 1/2	„
C. kr. cekini	5	„	51	„
Državne ma ke	57	„	20	„

Nadučiteljska služba

na širadnej ljudske šoli v Leskovci je izpraznjena
in sicer z letno plačo 500 gld.,

funkcijske doklade 70 „

za stanovanje 80 „

Prošnje s potrebnimi prilogami naj se vložijo vsaj
do 15. avgusta 1881

pri podpisnem okrajnem žolskem sovetu.

C. kr. šolski sovet v Krškem,

dné 16. julija 1881.

(417) Predsednik: Schönwetter.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet,
pomagajo takoj, če ima človek krč v želodec, migrēno,
feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga
glava boli, če ima krč v pr ih, mastno zgago. Telo
se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tva-
rino, odvajajoč črve in kisline. Davici in tifusu vza-
mejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po 1/2
žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku
diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z
majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdra-
vilo, katero prodaja lekarnar g. J. Svoboda v Lju-
bljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—19)

Izvrstni agenti,

da prodajejo Badenske srečke, katere se
morajo vse do 1885 z dobitkami vleči, dobijo
proti dobri proviziji službo. Frankirane oferte
pod šifro „Agent“ odpravlja: Annone. Exped.
Heinrich Schalek, Gen. Ag. von G. L. Daube &
Co., I., Wollzeile 12, Wien. (598—3)

Dve lepi sobi

s kuhinjo, sredi mesta, dasta se za tri mesece prav
ceno v najem. — Več pove administracija „Sloven-
skega Naroda“.

Kdor hoče

(389—6)

slabe zobe

ohraniti, izpale nadomestiti z umetelnimi,
dobi sovet in pomoč pri

Ehrwerthu, zdravniku za zobe,
gospodska ulica št. 1.

Slovensko-nemške

nove železniške vozne liste

po svojem pravilnem obrazci za tisk, potem

kouverte s firmo

za 1000 komadov cd gld. 2.40 naprej priporoča

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.